

**Punjab Civil & Consumer Welfare Front (Regd.) Banur & another 206
v. Union Territory of Chandigarh & others (V.K. Bali, J.)**

ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(6) ਹੁਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ 2. ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐੱਲ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਕੀਲ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ੀ ਭੁਗਤਾਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ 1 ਮਾਰਚ, 1994 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ 12 ਮਈ, 1994 ਅਤੇ 13 ਮਈ, 1994 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ। ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 1 ਮਾਰਚ, 1994 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਲਈ ਝੂਠ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਝੂਠਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢਿੱਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। 2000. ਜੇਕਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੇਕਰ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਬਰਖਾਸਤ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ 1991 ਦੇ RSA 680 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 10,000 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ 2.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੋਬਾ

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਵੀਕੇ ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਐਮਐਲ ਸਿੰਘਲ ਜੇ.ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਐਂਡ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫਰੰਟ (ਰਜਿ.), ਬਨੂੜ
ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1997 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 12328

3 ਫਰਵਰੀ, 1998

Co Ins! ਭਾਰਤ ਦਾ ਟਿਊਸ਼ਨ, 1950 - ਆਰਟਿਕਲ 21, 22/22 7—ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ — ਟੋਰਟ — ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਨਹੋਲ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ—ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ— ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ—ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ

ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ—ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ—ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਐਲ, ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ—ਜਾਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਹਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਲਮ ਸੀ ਕਿ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਢੱਕਣ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਢੱਕਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਪਰਾ ੪)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।

(ਪਰਾ ੪)

ਪਟੀਸ਼ਨ 1 ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਏ.ਐਸ. ਵਾਲੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ /

ਦੀਪਾਲੀ ਪੁਰੀ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 3 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਅਸ਼ੋਕ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੁਭਾਸ਼ ਗੋਇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਵੀ.ਕੇ. ਬਾਲੀ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਕਰਤੱਵ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਨੰਦਨ ਦਾਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਢੀ ਸਾਲ ਦੀ ਮਾਦਾ ਚਿਫਟ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਨਹੋਲ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣ ਨਾਲ ਹੋਈ।

(2) ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਐਂਡ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫਰੰਟ (ਰਜਿ.) ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਵੈ-ਇੱਛੁਕ, ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ, ਗੈਰ-ਸਿਆਸੀ, ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਖਤ ਯਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਨੰਦਨ ਦਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਮੌਤ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ / ਪਿੰਡ ਪਲਸੋਰਾ ਵਿੱਚ ਮੈਨਹੋਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਯੂਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

**Punjab Civil & Consumer Welfare Front (Regd.) Banur & another 208
v. Union Territory of Chandigarh & others (V.K. Bali, J.)**

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ 12 ਜੁਲਾਈ 1997 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੇਖ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਜੋ ਯੂਪੀ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ: ii.

(3) ਪੇਟੀਟੀ ਪ੍ਰੀਟੀਸ਼ਨਰ 2 ਨੰ. a2r issi aeretsident11 of village31Palsora, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਯੂ.ਪੀ. ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਬੈਕਅੱਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲੋਨੀ ਨੰਬਰ 2, ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਝੁੱਗੀ ਹੈ, ਨੇ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਲੋਨੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਲੀਆਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਬੂਦਾਰ ਨਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਨਹੋਲਾਂ ਕਾਰਨ ਜਨਜੀਵਨ ਲਈ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਕੰਨਾਂ 'ਤੇ ਜੂੰ ਨਹੀਂ ਸਰਕੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਚਕਾਰ ਪਏ ਮੈਨਹੋਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਢੱਕਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਭਿਨੰਦਨ ਦਾਸ ਦੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਧੀ ਅਭਿਨੰਦਨ ਦਾਸ ਦੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮ 7.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੱਚੇ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਝੱਗੀ 'ਤੇ ਪਰਤ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਨਹੋਲ 'ਚ ਜਾ ਡਿੱਗੀ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਮੌਤ ਦਾ ਜਾਲ ਬਣ ਗਈ। ਉਹ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ। ਬਹੁਤ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਬੈਟਰੀ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਡਾਇਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 34 ਮਿਤੀ 5 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ 6 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਉੱਚੇ-ਉੱਚੇ ਰੋਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਥਾਣਾ ਸੈਕਟਰ-39, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ

ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ 2 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਸੈਕਟਰ 25, ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿੱਚ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕੋਝਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੁਝ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਮੈਨਹੋਲ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਫਿਰ 14 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਦੁਕਵੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਕਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋ ਧੀਆਂ ਵਾਲਾ ਧੰਨ-ਧੰਨ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਅਚਾਨਕ ਸਦਮੇ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਤੋਂ ਉਭਰ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਗਲਤ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੁਖੀ ਮਾਂ ਕਈ ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਅਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ਮੌਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਰੱਖਣ ਵਰਗੀਆਂ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹੈ।

(4) ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ

ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਢਾਈ ਤੋਂ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਲੈਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਅੰਦਰ ਬਣੇ ਸੈਪਟਿਕ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਾਕ ਪਿੰਡ ਪਲਸੋਰਾ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਬੱਚੀ ਦੀ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾੜੇ ਤੱਤ ਹਲਕੇ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਰੇਕ ਮੈਨਹੋਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ |

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਚੋਰੀ ਬਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਝੱਗੀਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਲੋਨੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਉਪਲਬਧ ਫੰਡਾਂ, ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮੈਨਹੋਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ 1778 ਮੈਨਹੋਲ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪਖਾਨਿਆਂ ਲਈ 210 ਮੈਨਹੋਲ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮੈਨਹੋਲ ਢੱਕਣ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ! ory, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 1998 ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਨਹੋਲ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਮੈਨਹੋਲਾਂ ਵਿੱਚ ਢੱਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੈਨਹੋਲ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੱਗੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਲੋਨੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ, ਬਿਜਲੀ, ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਲੋਨੀ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਵਿਸ ਚਾਰਜ ਦੇ ਹਨ। ਯਕੀਨਨ, ਇਸ ਲਈ, ਕਲੋਨੀ ਦੇ ਵਾਸੀ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਸਭ ਕੁਝ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ

**Punjab Civil & Consumer Welfare Front (Regd.) Banur & another 210
v. Union Territory of Chandigarh & others (V.K. Bali, J.)**

ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਧੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ ਮੈਨਹੋਲਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ 1778 ਮੈਨਹੋਲ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪਖਾਨਿਆਂ ਲਈ 210 ਮੈਨਹੋਲ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੈਨਹੋਲਾਂ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 1988 ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਕਾਲੋਨੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਾਈਟ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸੂਚੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨਹੋਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਹਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਰੀਆਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕੀ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਲਮ ਸੀ ਕਿ ਚੋਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਢੁੱਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਹੀ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੀਏ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਉਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ । (1). ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵਾਜਬ ਲੈਣਾ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ

(1) ਜੇ.ਟੀ. 1998 (1) ਐਸ.ਸੀ. 749

ਦੇਖਭਾਲ ਪੀਏ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਿੰਗਜ਼ ਸਰਕਲ ਤੋਂ ਹਾਰਬਰ ਲਾਈਨ ਲੋਕਲ ਟਰੇਨ ਰਾਹੀਂ ਬਾਂਦਰਾ ਜਾਣ ਲਈ ਟਰੇਨ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਫਸਟ ਆਰਟਿਕਲਸ ਲੇਡੀਜ਼ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਆਰਟਿਕਲਸ ਰੇਲਵੇ ਪਾਸ 'ਤੇ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੇਨ, ਤਿੰਨ ਚੂੜੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੁੱਟ ਦੀ ਘੜੀ ਵੀ ਲੁੱਟ ਲਈ ਗਈ ਜਦੋਂ ਰੇਲਗੱਡੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅਲਾਰਮ ਦੀ ਚੇਨ ਖਿੱਚੀ ਪਰ ਅਲਾਰਮ ਘੰਟੀ ਵੱਜਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ ਤਾਂ ਗਾਰਡ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਟਰਮੈਨ ਨੇ ਟਰੇਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ। ਉਹ ਆਖਰਕਾਰ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਾ ਹੋਇਆ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ। ਇਹ ਚੱਲਦੀ ਟਰੇਨ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਰਮ ਘੰਟੀ ਵੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਟਰੇਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਕੁਤਾਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਭਰਮਪੂਰਣ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਸਟਮ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਰੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਵਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ I iion ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਨਹੋਲ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨਹੋਲਾਂ ਦੇ ਢੱਕਣ ਦੇ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ* ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਲਥੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਸਨੀਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਜਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸੈੱਟਅੱਪ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਔਰਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੰਦਭਾਗੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਜੇ.ਐੱਸ.ਟੀ

21093 HC . ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ. ਟੀ., ਸੀ.ਐੱਚ. ਡੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ